

**Ulusal Hava Aracı Bakım Lisansı Talimatı
(SHT-66U)**

**BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar**

Amaç

MADDE 1 – (1) SHY-66 hava aracı tip listesinde yer almayan hava araçları üzerinde çalışan personelin, eğitimlerinin ve lisans alma gerekliliklerinin belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) SHY-66 Hava Aracı Tip Listesinde yer almayan hava araçları üzerinde bakım, servis, kontrol, revizyon, tadilat ve uçuşa elverişlilik kontrolü yapabilmek üzere yetkilendirilmiş kuruluş ve bu amaçla çalışan personeli kapsar.

Ulusal lisans kapsamındaki hava aracı tipinin, Ek-1 B SHT 66 Hava Aracı Tip Listesine eklenmesi halinde personel SHY-66 Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine tabi olur.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Talimat, 19/10/1983 tarihli 2920 numaralı Türk Sivil Havacılık Kanununa ve 30/10/2013 tarihli ve 28806 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hava Aracı Bakım Personeli Lisansı Yönetmeliği SHY-66'ya dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Talimatta geçen,

- a) BEKAD: Bakım Eğitimi Kuruluşu Açıklamalar Dokümanını,
- b) EASA: Avrupa Havacılık Emniyet Ajansı'nı,
- c) EASA Bölüm/Part 66: EASA tarafından yayınlanan Hava Aracı Bakım Personelinin Lisanslandırılması ve Onaylayıcı Bakım Personel konulu düzenlemeleri,
- ç) EASA Bölüm/Part 145: EASA tarafından Onaylı Bakım Kuruluşlarının yetkilendirilme esasları konusunda yayınlanan düzenlemeleri,
- d) EASA Bölüm/Part 147: EASA tarafından Hava Aracı Bakım Eğitimi Kuruluşlarının yetkilendirilmesi konusunda yayınlanan düzenlemeleri,
- e) ELA1 Hava aracı: İnsanlı Avrupa Hafif Uçağı anlamına gelir ve aşağıdaki hava araçlarını kapsar:

- 1) Maksimum kalkış ağırlığı 1200kg veya altında olan ve kompleks motora sahip olmayan uçaklar
- 2) Maksimum kalkış ağırlığı 1200kg veya altında olan Planörler veya motorlu planörler
- 3) Sıcak hava balonları için, 3400 m³ ve altı sıcak hava hacmine sahip, Gaz balonları için, 1050 m³ ve altı gaz hacmine sahip, Bağlı balonlar için, 300 m³ gaz hacmine sahip, balonlar
- 4) 4 kişiden fazla kapasiteye sahip olmayan ve sıcak hava Zeplinleri için 3400 m³'ü, gaz zeplinleri için 1000 m³'ü geçmeyen zeplinler

f) ELA2 Hava aracı: İnsanlı Avrupa Hafif Uçağı anlamına gelir ve aşağıdaki hava araçlarını kapsar:

- 1) Maksimum kalkış ağırlığı 2000kg ve altında olan ve kompleks motora sahip olmayan uçaklar
- 2) Maksimum kalkış ağırlığı 2000kg ve altında olan planörler ve motorlu planörler
- 3) Balonlar
- 4) Sıcak hava zeplinleri
- 5) Aşağıdaki kriterlere sahip Gazlı zeplinler
 - %3 maksimum statik ağırlık
 - Vektörel olmayan itme (ters itme hariç)
 - Klasik ve basit tasarlanmış: gövde, kumanda sistemi ve balon sistemi
 - Tahrikli kumanda sistemi olmayan
- 6) Çok hafif helikopter

g) Genel Müdür: Sivil Havacılık Genel Müdürü'nü,

ğ) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nü,

h) Grup 1 Hava Aracı: Kompleks motorlu uçaklar, çok motorlu helikopterler, maksimum onaylı uçuş irtifa seviyesi FL290 değerini aşan uçaklar, elektromekanik uçuş kumanda sistemlerine sahip hava araçları veya Genel Müdürlük tarafından farklı bir hava aracı tipi olduğu kabul edilen hava araçlarını

i) Grup 2 Hava Aracı: tek turbo-prop motorlu uçakları, tek türbin motorlu helikopterleri, tek piston motorlu helikopterler,

j) Grup 3 Hava Aracı: Grup 1'den farklı olan piston motorlu uçakları,

k) Grup 4 Hava Aracı: Grup 1'den farklı olan planörler, motorlu planörler, balonlar ve zeplinler.

l) Hava aracı: Havalanabilen ve havada seyredilme kabiliyetine sahip her türlü aracı,

m) Hava aracı bakım lisansı: Hava araçlarına belirli tip ve kapsamda bakım yapmak üzere yetkilendirilecek teknik personel için düzenlenen lisansı,

n) ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Organizasyonu'nu,

o) SHY 66: 30/10/2013 tarihli ve 28806 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hava Aracı Bakım Personeli Lisans Yönetmeliği'ni,

ö) SHY-145: 11/6/2013 tarihli ve 28674 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Onaylı Hava Aracı Bakım Kuruluşları Yönetmeliği'ni,

p) SHY 147: 18/8/2012 tarihli ve 28388 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hava Aracı Bakım Eğitimi Kuruluşları Yönetmeliği'ni,

r) Bakım deneyimi: Lisans adayı veya sahibinin aşağıdaki durumlar için kullanılan operasyondaki hava aracı üzerinde yaptığı bakım işlemlerinde edindiği deneyimi,

- 1) İlk defa lisans alınması,
- 2) Mevcut lisansa kategori ilavesi yapılması,
- 3) Mevcut lisansdaki dönüşüm sınırlandırmalarının kaldırılması,
- 4) İlk defa yetkilendirilecek veya yetkilendirilmiş kişilerin imtiyazlarının devamı.

İKİNCİ BÖLÜM Lisans İşlemleri

Başvuru

- MADDE 5** – (1) Ulusal hava aracı bakım lisansına veya söz konusu lisansta değişikliğe ilişkin başvuru, Genel Müdürlük tarafından yayınlanan Form 19 ile yapılır.
- (2) Her başvuru sırasında geçerli bilgi ve deneyim gereklilikleriyle ilgili kanıtlar sunulmalıdır.
- (3) Ulusal Hava Aracı Bakım Lisansına başvuru yapılabilmesi için 18 yaşının doldurulmuş olması gereklidir.

Ulusal Lisansın İmtiyazları ve sürekliliği

MADDE 6 – (1) Kategori UB1 hava aracı bakım lisansı, sahibine aşağıda belirtilen konularda bakım çıkış sertifikası düzenleyebilme ve UB1 destek personeli olarak;

- a) Hava aracının yapısı, güç ünitesi, mekanik ve elektrik sistemleri üzerinde bakım faaliyetleri yapma,
- b) Arıza tespiti ve arıza giderme işlemleri hariç, faal olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla sadece basit testler gerektiren aviyonik sistemler üzerinde çalışma yetkisi verir.

(2) Kategori UB2 ve UB2L hava aracı bakım lisansı, sahibine aşağıda belirtilen konularda bakım çıkış sertifikası düzenleyebilme ve UB2 ve UB2L destek personeli olarak;

- a) Aviyonik ve elektrik sistemleri üzerinde bakım yapma,
- b) Güç sistemleri ve mekanik sistemler üzerinde, faal olup olmadıklarının tespit edilmesi amacıyla sadece basit testler gerektiren elektrik ve aviyonik işlemleri yapma yetkisi verir.

(3) Kategori UC hava aracı bakım lisansı sahibine, hava aracı üzerinde gerçekleştirilen üs bakımı sonrasında bakım çıkış sertifikası düzenleme yetkisi verir. Kategori UC hava aracı bakım lisansının imtiyazları hava aracının bütünü için uygulanır.

(4) Kategori UL hava aracı bakım lisansı sahibine, aşağıda belirtilen konularda bakım çıkış sertifikası düzenleme ve UL destek personeli olarak;

- a) Gövde, güç sistemleri, mekanik sistemler ve elektrik sistemleri üzerinde bakım yapma,
- b) Aviyonik sistemler üzerinde faal olup olmadıklarının tespit edilmesi amacıyla basit test gerektiren, her hangi bir arıza tespiti içermeyen, aviyonik işler yapma yetkisi verir.

(5) Ulusal hava aracı bakım lisansı sahibi, lisansındaki imtiyazları kullanabilmesi için bakım çıkış sertifikalarının tanzimini destekleyen her türlü teknik dokümantasyonun ve prosedürlerin yazıldığı dilde veya dillerde okuyabilmesi, yazabilmesi ve anlaşılır bir seviyede iletişim kurabilmesi gerekmektedir.

Temel Bilgi Gereklilikleri

MADDE 7 – (1) UB1.1, UB1.3, UB1.2, UB1.4 ve UB2 kategorileri açtırmak için başvuru sahibinin SHT-66 Talimatı, Ek-1.C Temel Bilgi Gerekliliklerinde belirtilen ilgili kategorideki modül gerekliliklerinin sağlanması gerekmektedir.

(2) UB2L ve UL kategorileri için Temel Bilgi Gerekliliklerinin sağlanmasına gerek yoktur.

Deneyim Gereklilikleri

MADDE 8 – (1) Ulusal hava aracı bakım lisansına başvuran kişiler, aşağıdaki şartlara sahip olmalıdır:

(a) UB1.1, UB1.2, UB1.3, UB1.4 ve UB2 kategorileri açtırmak için başvuru sahibinin;

1. Genel Müdürlük tarafından tanınan motor, makine, mekatronik, vb. mekanik konulu alanlarda teknik bir eğitimle kalifiye personel sayılan ve operasyondaki hava aracı üzerinde 2 yıllık bakım deneyimi olması,
2. Herhangi bir teknik eğitime sahip olmayan kişiler için operasyondaki ilgili kategorideki hava aracı üzerinde 3 yıllık bakım deneyimi olması,

(b) UB2L ve UL kategori açtırmak için başvuru sahibinin;

1. Genel Müdürlük tarafından tanınan motor, makine, mekatronik, vb. mekanik konulu alanlarda teknik bir eğitimle kalifiye personel sayılan ve operasyondaki hava aracı üzerinde 1 yıllık bakım deneyimi olması,
2. Herhangi bir teknik eğitime sahip olmayan kişiler için operasyondaki ilgili kategorideki hava aracı üzerinde 2 yıllık bakım deneyimi olması,

(c) UC kategori açtırmak için başvuru sahibinin;

1. Ulusal Hava Aracı Bakım Lisansında; UB1.1, UB1.3, UB1.2, UB1.4 ve UB2 kategorilerinden açık olan kategori için Operasyondaki bir hava aracı üzerinde ilgili kategorideki imtiyazlarını kullanarak 1 yıllık bakım deneyim şartının sağlanması gerekmektedir.

Lisansa Tip İşleme

MADDE 9 – (1) Ulusal lisans sahibi, bir hava aracı tipinde lisansındaki imtiyazları kullanabilmesi için o hava aracı tipini lisansına işletmesi gerekir.

a) Kategori UB1, UB2 veya UC için, yetkiler lisansa aşağıdaki gibi işlenebilir:

- 1) Grup 1 hava aracı kategorisine eşdeğer olanlar için, ilgili hava aracı tipi,
- 2) Grup 2 hava aracı kategorisine eşdeğer olanlar için, ilgili hava aracı tipi, üretici alt grubu veya tam alt grup,
- 3) Grup 3 hava aracı kategorisine eşdeğer olanlar için, ilgili hava aracı tipi veya tam grup,
- 4) Grup 4 hava aracı kategorisine eşdeğer olanlar için, ilgili hava aracı tipi veya tam grup.

b) Üreticisi olan Grup 1 ve Grup 2 hava araçları için; üreticiden alınacak tip eğitimi öncesi Genel Müdürlükten izin alınmalıdır. Genel Müdürlük hava aracı tip eğitiminin SHT-66 Ek-

1.E’de bulunan Hava Aracı Tip Eğitimi ve Sınav Standartlarına uygun olup olmadığını inceleyerek, onay verir.

c) Ulusal lisansa işlenecek hava araçlarının grup gerekliliği SHY-66’da verilen grup durumuna göre değerlendirilir.

d) L ve B2L kategori hava araçları için üreticiden alınacak teorik ve pratik eğitim, kategorisine uygun gövde, motor, pervane veya aviyonik sistemlerini içermelidir.

e) Bu ekin yayınlanmasından önce üreticiden alınan tip eğitimleri belgelenmesi halinde ulusal lisansa işlenebilir.

(2) Tam grup işleme:

a) Grup 4 hava araçlarına tam grup UB2L, UL1, UL2, UL3, UL4, UL5 kategorilerinde uygulanır. Tam grup işlenebilmesi için, pratik tecrübe gösterilmelidir. Yapılacak işlemler ilgili kategori için, teknik farklılıkları yansıtarak hava aracı ve sistemlerini temsil etmelidir. Eksik kalan sistemler için aşağıdaki sınırlamalar getirilir:

L1 ve L2 için;

- Ahşap yapılı hava araçları
- Metal tüp yapılı kumaş kaplamalı hava araçları
- Metal yapılı hava araçları
- Kompozit yapılı hava araçları

L3 için;

- Sıcak hava balonları
- ELA1 gaz balonları
- ELA2 gaz balonları

L4 için;

- Sıcak hava zeplinleri
- Gazlı zeplinler

b) SHY-66 lisansında tam grup 3 işlenmiş olanlara, Ulusal lisansta L1+L2 kategorileri, ilgili sınırlamalar değerlendirilerek, tam grup olarak lisanslarına işlenir.

Ulusal Lisans ve Kategorileri

MADDE 10 – (1) Ulusal Lisans kategorileri aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır.

ULUSAL LİSANS KATEGORİLERİ					
	UB1	UB2	UB2 L	UL	UC
Türbinli Uçak			N/A	N/A	
Pistonlu Uçak				N/A	
Türbinli Helikopter				N/A	
Pistonlu Helikopter				N/A	

Planörler	N/A	N/A		N/A
Motorlu Planörler ve ELA1 Uçaklar	N/A			N/A
Balonlar	N/A			N/A
Sıcak Hava Zeplinleri ve ELA2 Gazlı Zeplinleri	N/A			N/A
ELA2 Harici Gazlı Zeplinler	N/A			N/A

Bu tabloda geçen;

1. UB1 (UB1.1, UB1.2, UB1.3, UB1.4): Hava aracının yapısı, güç ünitesi, mekanik ve elektrik sistemleri üzerinde bakım faaliyetleri yapma ile arıza tespiti ve arıza giderme işlemleri hariç, faal olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla sadece basit testler gerektiren aviyonik sistemler üzerinde çalışma yetkisi ve bu konularda bakım çıkışı düzenleyebilme için Türbinli/Pistonlu ve Uçak/Helikopter kategorilerini,
2. UB2: Aviyonik ve elektrik sistemleri üzerinde bakım yapma ile Güç sistemleri ve mekanik sistemler üzerinde, faal olup olmadıklarının tespit edilmesi amacıyla sadece basit testler gerektiren elektrik ve aviyonik işlemleri yapma ve bu konularda bakım çıkışı düzenleyebilme için ilgili kategoriyi,
3. UC (UC1, UC2, UC3, UC4): Hava aracı üzerinde gerçekleştirilen üs bakımı sonrasında bakım çıkış sertifikası düzenleme yetkisi verir. Kategori C hava aracı bakım lisansının imtiyazları hava aracının bütünü için uygulanır.
4. UB2L: L kategori için, Aviyonik ve elektrik sistemleri üzerinde bakım yapma ile Güç sistemleri ve mekanik sistemler üzerinde, faal olup olmadıklarının tespit edilmesi amacıyla sadece basit testler gerektiren elektrik ve aviyonik işlemleri yapma ve bu konularda bakım çıkışı düzenleyebilme için ilgili kategoriyi,
5. UL1: Planörler kategorisini
6. UL2: Motorlu Planörler ve ELA1 Uçaklar kategorisini
7. UL3: Balonlar kategorisini
8. UL4: Sıcak Hava Zeplinleri ve ELA2 Gazlı Zeplinler kategorisini
9. UL5: ELA2 Harici Gazlı Zeplinler kategorisini temsil eder.

SHY-66 lisansı almış olan kişiler aşağıdaki tabloda belirtildiği üzere kategorisine paralel olarak Ulusal Bakım Lisansını hak etmiş sayılır.

SHY-66	Ulusal Lisans
B1.X	UB1.X
B1.2	UB1.2, UL1, UL2
B2	UB2, UB2L
C	UC

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Genel Müdürlük Yetkileri

Yetki

MADDE 11 - (1) Ulusal hava aracı bakım lisanslarının tanzimi, yenilenmesi, değiştirilmesi, askıya alınması veya iptal edilmesi ile ilgili hususlarda yetkili kurum Genel Müdürlüktür.

Kayıt tutma

MADDE 12 - (1) Genel Müdürlük, her bir ulusal hava aracı bakım lisanslarının tanzimi, tip işlenmesi, yenilenmesi, değiştirilmesi, askıya alınması veya iptal edilmesine ilişkin süreçleri bir kayıt tutma sistemi ile takip eder.

(2) Söz konusu kayıtlar, her bir lisans için aşağıdakileri içerir:

a) Hava aracı bakım lisansı tanzimi veya söz konusu lisansla değişiklik yapılmasına yönelik başvuru dokümanları ve bu başvuruları destekleyici dokümanlar

b) İşlem yapılmış hava aracı bakım lisansının bir kopyası

c) İlgili tüm yazışmaların kopyaları

d) Deneyim muafiyetleri belgeleri

(e) Belirtilen kayıtlar süresiz olarak muhafaza edilir.

Lisansın geçerliliği veya yenilenmesi

MADDE 13 - (1) Ulusal hava aracı bakım lisansı Genel Müdürlükçe, askıya alma, iptal etme veya cezai sınırlandırma işlemi yapılmadığı sürece, tanzim edildiği tarihten itibaren 5 yıl süreyle geçerlidir. Lisans sahibi lisansının geçerlilik süresini uzatmak için Genel Müdürlüğe başvuruda bulunmak zorundadır. Genel Müdürlük, hava aracı bakım lisansında bulunan bilgiler ile kendi kayıtlarında bulunan bilgileri doğruladıktan sonra, ulusal hava aracı bakım lisansını 5 yıl süre ile uzatır Lisans süresinin uzatılması için bakım tecrübesinin güncelliği aranmaz.

(2) Uzatma veya değişikliklerde, ulusal hava aracı bakım lisansı sahibi, başvuru formunu doldurarak ekinde lisans aslı ile birlikte Genel Müdürlüğe başvuruda bulunur. Lisans süresinin uzatılması için geçerlilik tarihinin bitiminden en az 60 gün önce Genel Müdürlüğe başvuru yapılmış olmalıdır.

(3) Ulusal hava aracı bakım lisansı geçerliliğini yitirdiğinde lisans ile ilgili tüm imtiyazlar da ortadan kalkar.

(4) Ulusal hava aracı bakım lisansı, Genel Müdürlük tarafından ilk defa düzenlendikten ve/veya ilave/değişiklik yapıldıktan sonra, lisans sahibi tarafından imzalandığında geçerlilik kazanır.

YEDİNCİ BÖLÜM **İdari Yaptırımlar**

İdari yaptırımlar

MADDE 14 - (1) Genel Müdürlüğün emniyeti etkileyen olay veya lisans işlemlerinin gereklerine aykırı faaliyetleri tespit etmesi halinde, 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun 143 üncü maddesine göre idari yaptırımlar uygulanır.

(2) Genel Müdürlük, emniyeti etkileyen olayların veya aşağıda belirtilen faaliyetlerin tespiti halinde ulusal hava aracı bakım lisansının;

a) Belgelerde tahrifat yaparak veya sahte belge ibraz ederek ulusal hava aracı bakım lisansına sahip olunması durumunda iptaline,

b) Talep edilen bakımın gerçekleştirilmemesi ile birlikte bu durumun, bakımı talep eden kuruluşa veya şahsa bildirilmemiş olması durumunda 1 ay süre ile askıya alınmasına, tekrarlanması halinde ise 3 ay süre ile askıya alınmasına,

c) Kendi kontrolü sonucu ortaya çıkan, yapılması gereken bakımın gerçekleştirilmemesi ile birlikte bu durumun adına bakım yapılan kuruluşa veya şahsa bildirilmemiş olması durumunda 1 ay süre ile askıya alınmasına, tekrarlanması halinde ise 3 ay süre ile askıya alınmasına,

ç) İhmalkâr/sorumsuz bakım yapılması durumunda, 1 ay süre ile askıya alınmasına, tekrarlanması halinde ise 3 ay süre ile askıya alınmasına,

d) Bakım kayıtlarında tahrifat yapılması durumunda 3 ay süre ile askıya alınmasına, tekrarlanması halinde lisansın iptaline,

e) Bakım çıkış sertifikasında, belirtilen bakımların yapılmadığını bilerek veya yapıldığını doğrulamadan bakım çıkış sertifikası düzenlenmesi durumunda 3 ay süre ile askıya alınmasına, tekrarlanması halinde lisansın iptaline,

f) Bakım işlemlerinin veya bakım çıkış sertifikası düzenlenmesinin alkol, uyuşturucu ve diğer uyarıcı maddelerin olumsuz etkileri altında gerçekleştirilmesi durumunda 3 ay süre ile askıya alınmasına, tekrarlanması halinde lisansın iptaline,

karar verir.

(3) Yapılan değerlendirmeler sonucunda ulusal hava aracı bakım lisansında yer alan yetkilerden bir veya bir kaçının bu talimat şartlarını sağlamadığının tespit edilmesi durumunda ilgili yetkiler üzerinde cezai sınırlandırma yapılır.

(4) Askıya alınmasına veya cezai sınırlandırılmasına karar verilmiş lisansın tekrar geçerli olabilmesi için gerekli şartlar Genel Müdürlük tarafından ayrıca belirlenir.

Yürürlük

MADDE 15 - (1) Bu Talimat yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16 - (1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.